

WWF:N METSÄ- VAIKUTTAMISOPAS

- MITEN SUOJELLA LUONTOA VALTION,
KUNTIEN JA SEURAKUNTIEN METSISSÄ

SISÄLLYS

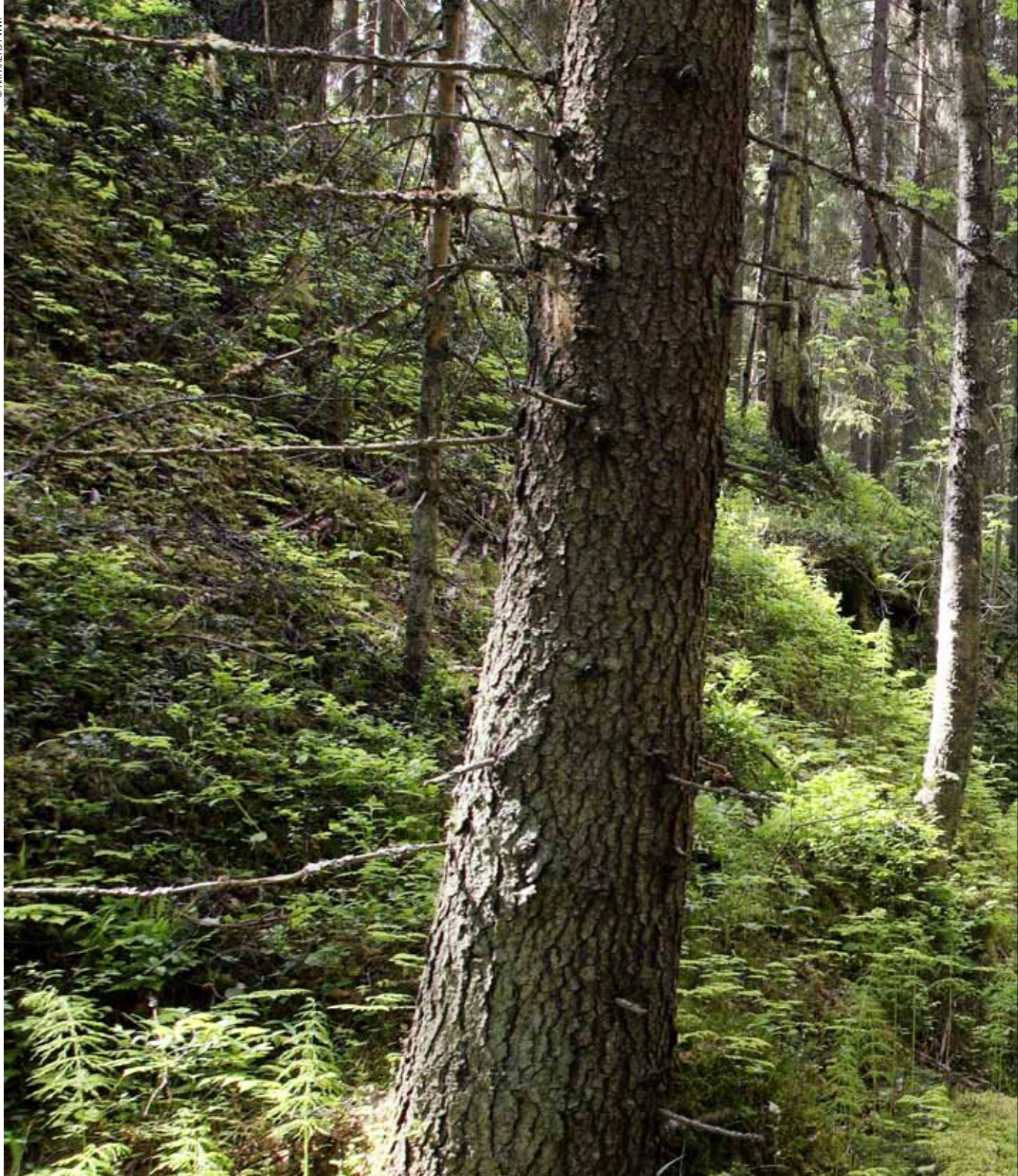
Alkusanat	3
Kunnat metsänomistajina	4
Kuntaorganisaatio ja vaikuttaminen	6
Uuden metsäsuunnitelman laadinta – tärkein vaikuttamispaikka	7
Seurakunnat metsänomistajina	8
Seurakuntaorganisaatio ja vaikuttaminen	8
Valtio metsänomistajana	10
Metsähallitus ja valtion metsien käyttöön vaikuttaminen	10
Julkisuus ja adressit	12
METSO-ohjelma	13
Mistä tunnen luontoarvoja sisältävän metsän?	14
Argumentteja metsäkeskusteluun	16
Kirjallisuus	18
Liite 1. Esimerkki kunnan metsiensuojelualoitteesta	20
Liite 2. Esimerkki seurakunnan metsiensuojelualoitteesta	21

Teksti: Ari Aalto, Keijo Savola, Panu Kunttu ja Joonas Fritze

Ulkoasu: Johanna Kulmalainen

Kannen kuva: Sanna-Mari Kunttu

© WWF Suomi 2020

ALKUSANAT

Metsien suojelussa pätee sama lainalaisuus kuin elämässä ylipääntään: yhden ihmisen aktiivisella toiminnalla voi lopulta olla valtava merkitys. Yhteydenotto oikeisiin tahoihin, asian esilletuominen mediassa tai vaikkapa yleisöretki uhattuun metsään voivat olla juuri se teko, joka saa päättäjät tai alueen omistajan havahtumaan kohteen ainutlaatuisuuteen ja sen suojelemisen tarjoamiin mahdollisuuksiin. Tässä oppaassa kuvataan kuntien, seurakuntien ja valtion rooleja metsänomistajina, niiden metsiä koskevaa päätöksentekoa ja neuvotaan, millaisia toimenpiteitä juuri sinä voit tehdä arvokkaiden metsien suojelemiseksi. Neuvoja annetaan myös siihen, kuinka voi vaikuttaa julkisyhteisöjen muuhun metsienkäyttöön ja metsänhoitotapojen muuttamiseen luonto- ja virkistysarvot paremmin turvaaviksi.

WWF kannustaa kaikkia metsäluonnon ystäviä tarttumaan tässä oppaassa esiteltyihin vaikutusmahdollisuuksiin meidän yhteisiä metsiämme koskevassa päätöksenteossa. Metsäluonnon uhanalaisuus on hälyttävällä tasolla ja heikentyminen on yhä jatkunut. Tarvitsemme laajaa liikehdintää metsäluonnon puolesta ja toivomme, että tämän oppaan keinovalikoimasta jokainen voi löytää tapansa toimia valtion, kuntien ja seurakuntien omistamien arvokkaiden metsien säilymiseksi. Yhdessä olemme vahvempia.

Liisa Rohweder
pääsihteeri, WWF Suomi

KUNNAT METSÄNOMISTAJINA

Kuntien omistuksessa oli vuonna 2013 noin 430 117 hehtaaria metsiä. Lähes jokainen kunta (98 %) on metsänomistaja. Kuntien omistama metsäala jakaantuu hyvin erisuuruisesti kuntien kesken. Yli 1 000 hehtaarin metsäomaisuus on 125 kunnalla ja yli 3 000 hehtaarin 32 kunnalla. Suuri osa kuntametsistä sijaitsee lähellä asutuskeskuksia, jolloin niihin kohdistuu ristiriitaisia maankäyttöpaineita erityisesti asutuksen laajenemisen ja virkistyskäytön suhteen. Noin 40 prosentissa kunnista metsäalueet onkin jaoteltu käytön ja sijainnin mukaan erilaisiin maankäyttöluokkiin, kuten talousmetsiin, ulkoilumetsiin ja arvometsiin.

Metsien monikäyttöarvoihin ja monimuotoisten metsien vetovoimaan on kunnissakin herätty. Suurimmissa kaupungeissa, kuten Helsingissä ja Tampereella, on laadittu luonnonsuojeluohjelmat, joissa on määritelty kymmenvuotiskaudella suojelualueiksi perustettavat luontokohteet. Monet kunnat ja kaupungit ovat myös laskeneet metsien taloudellisia tuottotavoitteita virkistytymisen ja luonnon monimuotoisuuden hyväksi. Osa edelläkävijäkaupungeista on poistanut metsänhoidoltaan taloudellisen tuottotavoitteen kokonaan painottaen metsänomistuksessaan enemmän kunnan omistamien metsien roolia virkistuksen, monimuotoisuuden säilyttämisen sekä kaavoituksen tarpeiden kannalta. Valitettavan monissa kunnissa metsät nähdään kuitenkin edelleen raaka-ainevarastona, joille on asetettu sellaisia taloudellisia tuottovaatimuksia, jotka johtavat niiden kohteluun normaaleina talousmetsinä.

Kunnilla on useita lainsäädännöstä tulevia velvoitteita luonnon monimuotoisuutta ja asiakirjojen julkisuutta koskien. Nämä asiat on avattu yksityiskohtaisemmassa Kuntametsät asukkaiden ja luonnon keitaiksi -oppaassa, josta myös seuraavat tiedot on otettu.

Luonnonsuojelulain mukaan kunnilla on velvollisuus edistää luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan. Tähän voidaan katsoa sisältyvän esimerkiksi luonnonsuojelualueiden perustaminen, erityisesti suojeltavien lajien ja uhanalaisten luontotyyppien suojelun edistäminen sekä laajempien luontokokonaisuuksien vaaliminen metsänhoidossa ja kaavoituksessa. Kuntalaki kehottaa kuntia edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja kestävä kehitystä alueellaan. Kestävään kehitykseen kuuluu myös monimuotoisuuden suojelu.

Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta säättää, että kunnan tulee edistää luonnon ja muun ympäristön suojelua niin, että kunnan asukkaille turvataan terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava sekä luonnontaloudellisesti kestävä elinympäristö. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on valvoa ja edistää ympäristönsuojelua ja antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille.

Kunta vastaa myös alueidensa kaavoittamisesta. Maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteiden mukaan alueiden suunnittelussa tulee edistää mm. luonnon monimuotoisuuden ja riittävien virkistysalueiden säilymistä. Maankäyttö- ja rakennuslaki velvoittaa kuntaa tekemään kaavoitettavalla alueella riittävät selvitykset suunnitelman merkittävistä vaikutuksista alueen eläin- ja kasvilajistoon sekä luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin. Kunta voi yleis- ja asemakaavoissaan myös kaavoittaa alueita SL-merkinnällä, joka tarkoittaa niiden varaamista luonnonsuojelualueiksi.

Kunnan asioita koskevat asiakirjat ovat kuntalain ja lain viranomaisen toiminnan julkisuudesta mukaisesti lähtökohtaisesti julkisia. Metsäsuunnitelmien sekä luonto- ja muiden selvitysten pitäisi olla saatavilla, esimerkiksi kunnan kotisivuilla tai painettuina lainattavissa, kopioitavana tai myynnissä. Jos virkamies kieltäytyy näyttämästä tai kopioimasta aineistoa, pyydä aineistoa kirjallisesti. Silloin sinun tulee saada asiakirjan salaamisen perustelut kirjallisena. Kirjallisen todisteen kanssa on helpompi selvittää esimerkiksi luonnonsuojeluyhdistyksen avulla, onko salaamiseen todella laillisia perusteita. Kuntien metsäsuunnitelmiin liittyvissä asioissa laillisia perusteita salaamiseen ei käytännössä ole.

Metsäomaisuudeltaan 25 Suomen suurinta kuntaa

Metsäpinta-ala ilmoitettu hehtaareissa.

Oulu	21 366
Kuopio	12 744
Helsinki	9926
Joensuu	9439
Rovaniemi	8850
Jyväskylä	8368
Tampere	7600
Kajaani	7390
Mikkeli	6750
Seinäjoki	6182
Raahe	5846
Siikalatva	5704
Espoo	5500
Hämeenlinna	5150
Tornio	4964
Pori	4900
Lieksa	4879
Pieksämäki	4784
Savonlinna	4600
Lahti	4462
Turku	4330
Kokkola	4140
Raasepori	4100
Rauma	3870
Vaasa	3800

*Luonnonsuojelualueet tarjoavat
mahdollisuuksia virkistäytymiseen.
Tutkimuksen mukaan käsittelemättömät
metsät koetaan vetovoimaisimmiksi.*

Kuntaorganisaatio ja vaikuttaminen

Kunnassa ylintä valtaa käyttää kunnanvaltuusto. Valtuutetut valitaan kuntavaaleissa neljän vuoden välein. Valtuusto esimerkiksi päättää kuntastrategiasta, hallintosäännöstä ja varallisuuden hoidon periaatteista sekä hyväksyy kaavat. Nämä kaikki päätökset heijastuvat myös kunnan metsien käyttöön.

Kunnanvaltuutetuista valittu kunnanhallitus toimii kunnanvaltuuston alaisena päättävänä elimenä. Kunnanhallitus valmistelee asioita kunnanvaltuustolle, mutta kunnan hallintosäännön mukaisesti myös usein päättää esimerkiksi kiinteistöjen myynnistä, suojelualueiden perustamisesta ja muista asioista, jotka eivät ole mittakaavaltaan valtuustolle kuuluvia asioita. Kunnanhallituksen esittelijänä toimii kunnanjohtaja.

Kunnanhallituksen alla toimivat lautakunnat koostuvat myös kunnanvaltuutetuista. Lautakuntia on useita, joista kukin vastaa omasta erityisalastaan. Lautakunnat valmistelevat asioita kunnanhallitukselle, joten niillä on keskeinen rooli kunnan päätöksenteossa. Ne toimivat myös itsenäisenä päättävänä elimenä. Lautakunnissa voidaan esimerkiksi tehdä päätöksiä hakkuiden toteuttamisesta, maisematyöluvista ja erilaisista rakentamisen poikkeusluvista. Tyypillisiä metsäasioista päättäviä lautakuntia ovat esimerkiksi tekninen lautakunta, yhdyskuntalautakunta tai maaseutulautakunta.

Kunnissa päätöksiä tekevät myös virkamiehet, jotka useimmiten toimivat oman erityisalansa lautakunnan esittelijöinä eli päätösehdotusten laatijoina. Virkamiehillä on myös kunnan hallintosäännön puitteissa itsenäistä päätäntävaltaa esimerkiksi yksittäisten luontokohteiden ja hoitotoimenpiteiden suhteen. Suuremmissa kaupungeissa on usein metsänhoitaja tai metsätalousinsinööri, jonka vastuulla metsien hoito on. Pienemmissä kunnissa metsäasioista voi vastata esimerkiksi tekninen johtaja tai kunnanpuutarhuri.

Valtuuston, hallituksen ja lautakuntien esityslistat ja pöytäkirjat sekä virkamiesten tekemät viranhaltijapäätökset ovat julkisia asiakirjoja ja saatavissa kunnan internetsivuilta sekä kunnantalolta.

Keskustelu on hyvä avata ottamalla yhteyttä kunnan metsä- ja ympäristöasioista vastaaviin virkamiehiin, sillä heillä on paras käytännön tieto kunnan metsistä. Metsäasioista vastaavalta virkamieheltä voi tiedustella esimerkiksi kohteita koskevia hakkuu- tai suojelusuunnitelmia ja -päätöksiä sekä julkisia aineistoja, kuten kunnan metsäsuunnitelmaa. Ympäristönsuojelusihteerilläkin on usein taustatietoa asiasta ja virkansa puolesta velvollisuus edistää ympäristönsuojelua kunnan alueella. Myös päätöksentekoon on mahdollista vaikuttaa virkamiesten kautta, mutta asian

Metsän jatkuva kasvatus on ympäristön kannalta merkittävästi parempi tapa harjoittaa metsätaloutta. Se on myös taloudellisesti kilpailukykyinen vaihtoehto avohakkuille.

edistymistä kannattaa tällöin seurata tarkasti. Aktiivisen virkamiehen kautta asiat voivat edetä nopeastikin erityisesti yksittäisissä kohteissa.

Tärkeä vaikuttamiskanava kuntiin kulkee kunnanvaltuutettujen kautta. Yhteydenotto valtuutettuihin ja taustatiedon tuominen heidän tietoonsa voi vaikuttaa merkittävästi valtuutettujen kantoihin ja äänestyskäyttäytymiseen. Kunnanvaltuutetulla on myös oikeus tehdä valtuustoaloite, joka esitetään valtuuston kokouksessa. Kuntalain mukaan kunnan hallintosäännössä on määrättävä, miten valtuustoaloite kunnassa käsitellään. Mikäli tiedossa on ympäristöasioissa profiloitunut valtuutettu, kannattaa häneen olla yhteydessä ensimmäisenä. Varsinkin luonnonsuojeluun liittyvissä valtuustoaloitteissa parhaita tuloksia on saatu sellaisilla aloitteilla, joihin on saatu mukaan valtuutettuja useista eri puolueista.

Kuntalainen tai kunnassa toimiva säätiö tai yhteisö voi myös itse tehdä kuntalaisaloitteen, joka perustuu suoraan kuntalakiin. Kuntalaisaloite ja sen johdosta tehdyt toimenpiteet on kuntalain mukaisesti saatettava kunnanvaltuuston tietoon vähintään kerran vuodessa, mikäli asia kuuluu valtuuston toimivaltaan. Kuntalaisaloitteita tehdään useissa kunnissa vain muutamia vuodessa, joten aloitteella voi olla merkittävä vaikutus.

Uuden metsäsuunnitelman laadinta - tärkein vaikuttamispaikka

Jokaisella metsänkäsittelyä harjoittavalla Suomen kunnalla on olemassa metsäsuunnitelmat tai useita osissa laadittuja metsäsuunnitelmia. Isoimmissa kaupungeissa metsienhoidon suunnittelu voidaan toteuttaa myös esim. luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmien nimellä kulkevien suunnitelmien kautta. Edellä mainitut suunnitelmat laaditaan kymmenvuotiskausiksi. Niissä määritellään metsikkökuviotasoisesti metsänhakkuu- ja hoitotoimet sekä myös metsänhoidolta rauhaan jäävät kuviot ja alueet.

Monet kunnat laadittavat edelleen metsäsuunnitelmansa ”vanhasta muistista” samoilla metsätaloustoimijoilla, jolloin suunnitelmat tarkastelevat kuntien metsiä turhan vahvasti talousmetsinä. Tällöin metsiin tarjotaan yleensä luonto- ja virkistysarvojen kannalta liikaa uudistus- ja harvennushakkuita.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana alalla on kuitenkin tapahtunut suurta kehitystä, ja kunta voi nykyisin valita suunnitelman tekijöiksi myös jatkuvan kasvatuksen käytäntöjen osaajia tai tilata suunnitelmat vahvasti luonto- ja virkistysarvoja painottaen.

Lainsäädäntö ei suoranaisesti edellytä kuntalaisten ja kunnassa vaikuttavien yhdistysten kuulemista metsäsuunnitelmia laadittaessa, mutta

metsäsuunnitelmien vaikuttavuus huomioiden sivistyneeltä kunnalta voi nykyaikana edellyttää niiden laadintaa vuorovaikutteisesti. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että suunnitelmaluonnos tulisi saattaa julkisesti nähtäville ja kommentoitavaksi. Tärkeää on myös se, että suunnitelmaluonnokseen voidaan tehdä perustellun palautteen pohjalta muutoksia. Muutoin kyseessä on näennäinen kuuleminen.

Metsäsuunnitelman laadinnan aloitusvaihe on se vaihe, jossa esimerkiksi tiedot suunnittelualueella sijaitsevista arvokkaista luontoalueista on syytä toimittaa tiedoksi suunnitelman tekijöille. Mikäli suunnitelmaluonnos osoittautuu luontoarvojen kannalta ongelmalliseksi, kannattaa ongelmia nostaa julkisuuteen esimerkiksi paikallisessa lehdessä tai sosiaalisessa mediassa, sekä tuoda etenkin niiden poliitikkojen tietoon, jotka suunnitelman lopullisesti aikanaan hyväksyvät.

Ehdotuksia aiheista, joista voi laatia valtuusto- tai kuntalaisaloitteita

1. Kunnan metsien käyttöä ja tavoitteita määrittelevän metsästrategian laadinta
Mallina Kirkkonummen metsästrategia
2. Metsien hoidolle asetetusta taloudellisesta tulostavoitteesta luopuminen tai tulostavoitteen laskeminen maltillisemmalle tasolle
3. Metsäsuunnitelman laadinta vuorovaikutteisesti, luonto- ja virkistysarvoja painottavalla tavalla
4. Avohakkuista luopuminen kunnan metsissä tai ainakin kunnan virkistysmetsissä
5. Siirtyminen FSC-sertifioituun metsätalouteen
6. Luonnonsuojeluohjelman laadinta sekä suojelualueiden varoaminen kunnan yleis- ja asemakaavoissa
7. Tiettyjen arvokkaiden luontoalueiden suojelu
8. Ojitettujen soiden, vaurioituneiden pienvesien tai talousmetsinä kohdeltujen metsien aktiivinen ennallistaminen

SEURAKUNNAT METSÄNOMISTAJINA

Evangelis-luterilaisten seurakuntien omistuksessa on noin 170 000 hehtaaria metsää, mikä on 0,7 % Suomen metsäpinta-alasta. 107 seurakuntaa tai seurakuntayhtymää omistaa metsätalousmaata yli 500 hehtaaria, 48 yli 1 000 hehtaaria. Seurakuntienkin metsiä on usein taajamien läheisyydessä, joskin niitä on merkittävästi myös kauempana asutuskeskuksista. Esimerkiksi seurakuntien leirikeskusten läheisyydessä on usein luontoarvoiltaan merkittäviä metsiä. Metsät ovat seurakunnille tärkeä tulonlähde. Ortodoksiset seurakunnat omistavat noin 1350 hehtaaria metsä- ja puistomaita.

Kirkon ja seurakuntien piirissä ympäristötietoisuus on vahvassa kasvussa. Luonnon monimuotoisuuden suojele huomioidaan mm. Kirkkohallituksen myöntämän ympäristödiplomin valintaperusteissa: METSO-kartoituksen tekemisestä, METSO-ohjelmaan liitettävistä kohteista sekä luonnonhoidosta ja luonnonsuojelualueiden perustamisesta saa diplomiin oikeuttavia pisteitä. Kirkko on myös sitoutunut Hiilineutraali kirkko -strategian myötä ilmastonmuutoksen hillintään. Vanhojen metsien rooli hiilivarastoina on tärkeä osa ilmastotyötä.

Seurakuntaorganisaatio ja vaikuttaminen

Evangelis-luterilaisissa seurakunnissa ylin päättävä elin on kirkkovaltuusto, jonka seurakuntalaiset valitsevat seurakuntavaaleissa neljän vuoden välein. Kirkkovaltuusto johtaa seurakunnan toimintaa. Valmistelevana ja käytännön johtamisesta vastaavana elimenä toimii kirkkoneuvosto, jonka jäsenet kirkkovaltuusto valitsee keskuudestaan. Useista seurakunnista koostuvissa seurakuntayhtymissä on yksi yhteinen kirkko-

valtuusto ja kirkkoneuvosto ja lisäksi jokaisella seurakunnalla oma seurakuntaneuvosto.

Seurakunnan johtamisesta vastaa kirkkoherra, joka toimii myös kirkkoneuvoston puheenjohtajana. Metsien hoidosta ja käytöstä voi vastata myös esimerkiksi talouspäällikkö, kiinteistöpäällikkö tai muu viranhaltija. Heiltä voi pyytää lisätietoja seurakunnan metsäomaisuudesta, metsien sijainnista, metsäsuunnitelmasta ja heille voi myös kertoa METSO-ohjelmasta, jossa seurakunnat saavat suojelusta täyden verovapaan korvauksen.

Seurakuntalainen voi vaikuttaa seurakunnan päätöksentekoon myös tekemällä aloitteita seurakunnan luottamuselimille. Aloite toimitetaan kirjallisena seurakunnan kirkkoherranvirastoon. Kirkkoneuvosto käsittelee aloitteet tai valmistelee ne kirkkovaltuustolle. Aloitteet voivat koskea vaikkapa tietyn metsäalueen suojelua tai vaihtoehtoisia metsänhoitotapoja. Vaikuttaa voi myös ottamalla yhteyttä suoraan kirkkovaltuuston jäseniin, kirkkoherraan tai muihin kirkon viranhaltijoihin. Myös esimerkiksi luonnonsuojeluyhdistykset voivat toimittaa aloitteita seurakunnalle.

Seurakuntienkin kohdalla keskeisin vaikuttamisen paikka on yleensä kymmenen vuoden välein uusittavan metsätaloussuunnitelman laadintavaihe. Suunnitelmassa käytännössä määritellään myös luontokohtien säilyminen sekä käytettävät metsänhakkuu- ja hoitokäytännöt.

Metsäomaisuudeltaan suurimmat evankelis-luterilaiset seurakunnat

Pinta-ala ilmoitettu hehtaareissa.
Lähde: Kirkkohallitus.

Lieksa	5073
Kokkolan seurakuntayhtymä	4004
Paltamo	3695
Kuopion seurakuntayhtymä	3386
Oulun seurakuntayhtymä	3194
Rovaniemi	3023
Savonlinna	3004
Keuruu	2997
Raahe	2810
Ylä-Savon seurakuntayhtymä	2749
Saarijärvi	2491
Mikkelin tuomiokirkkoseurakunta	2379
Kauhajoki	2371
Juva	2300
Keminmaa	2226
Pudasjärvi	2127
Suomussalmi	2041

*Metso-ohjelmalla voidaan suojella
yhtenäisiä aluekokonaisuuksia, sisältäen
sekä metsiä että puustoisia soita.*

VALTIO METSÄNOMISTAJANA

Metsähallitus Metsätalous Oy hallinnoi valtion omistamia talouskäytössä olevia metsämaita, joiden pinta-ala on yli kolme miljoonaa hehtaaria. Valtion metsiä on erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa, mutta runsaasti myös Keski-Suomessa ja Pirkanmaalla sekä paikoin muuallakin Etelä-Suomessa. Valtion metsäomaisuutta voit tarkastella kartalla Retkikartta.fi-palvelussa. Sieltä näet Metsähallituksen talousmetsät (= monikäyttömetsät), suojellut alueet sekä esimerkiksi Metsähallituksen talousmetsissä olevat luontokohteet, jotka ovat hakkuutoiminnan ulkopuolella.

Valtion maa- ja vesialueilla on erityisrooli luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa, sillä Suomen valtio on sitoutunut kansainvälisesti pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen. Myös Metsähallituksen strategiassa luvataan turvata biologisen monimuotoisuuden säilyminen ja toimia ilmastomuutosta hilliten. Metsähallituksella on myös oma yhtiön toimintaa ohjaava ympäristöopas. Ympäristöoppaassa on luonnon monimuotoisuuden ja virkistyskäytön kannalta merkittäviä kirjauksia muun muassa arvokkaiden metsäelinympäristöjen säästämisestä, retkeilyalueiden ja virkistysmetsien metsänhoidosta sekä riistan elinolosuhteiden turvaamisesta.

Metsähallitus ja valtion metsien käyttöön vaikuttaminen

Metsähallitus Metsätalous Oy:n ohjauksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö johtajanaan maa- ja metsätalousministeri. Ylin päättävä elin on eduskunta. Käytännössä yksittäisellä kansanedustajalla ei ole kovin suuria vaikutusmahdollisuuksia, vaan päätökset tehdään ministeriössä. Eduskunnassa ympäristöasioista kiinnostuneimpia voivat olla ympäristövaliokunnan jäsenet. Metsiin vaikuttavia yleislinjauksia puolestaan

tehdään maa- ja metsätalousvaliokunnassa. Eduskunta myös säättää vuosittain esimerkiksi Metsähallituksen tulostavoitteesta. Omalle kansanedustajalle kannattaa siis huomauttaa Metsätalous Oy:n ylisuurista tulostavoitteista, jotka ovat perussyynä monien suojelun arvoisten kohteidenkin hakkuihin valtion metsissä. Kansanedustajilla on myös mahdollisuus tehdä kirjallisia kysymyksiä Metsähallituksen toiminnasta. Oman vaalipiirin asiat kiinnostavat edustajia usein eniten, joten kyselyitä voi myös suunnata sen perusteella, minkä maakunnan alueella sijaitsevan valtion metsän metsänhoitoon tai suojeluun kokee muutostarpeita liittyvän.

Metsähallituksen talousmetsistä vastaava organisaatio on jaettu Lapin, Pohjanmaa-Kainuun ja Etelä-Suomen alueisiin, joista jokaista johtaa aluejohtaja. Alueet on jaettu edelleen tiimeihin, joiden johdossa on tiimiesimies. Tiimeissä toimivat suunnittelijat vastaavat metsänhoitotoimien suunnittelusta maastossa.

Metsähallituksen ympäristöoppaaseen ja strategiaan kannattaa tutustua ja vedota, mikäli havaitsee niiden kanssa ristiriidassa olevia toimenpiteitä. Esimerkiksi tärkeiden virkistys- ja retkeilymetsien hakkuihin ja käytettäviin hakkuumenetelmiin kansalaisten palautteen pitäisi vaikuttaa. Myös suojelualueisiin rajautuvat avohakkuut ovat sekä luonnon monimuotoisuudelle että virkistyskäytölle hyvin haitallisia. Metsähallitus on viime aikoina edistänyt avohakkuuttomien metsänhoitomenetelmien käyttöä valtion metsissä, mutta avohakkuumetsätalouteen verrattuna volyymit ovat edelleen valitettavan pieniä.

Toimenpiteisiin vaikuttamisen kannalta tärkein keino ovat yhteydenotot yllä mainittuihin alueellisiin toimijoihin, joiden yhteystiedot löytyvät Metsähallituksen verkkosivuilta. Sähköpostitse tapahtuviin yhteydenottoihin voi halutessaan lisätä vastaanottajiksi myös Metsähallituksen ylintä johtoa, esimerkiksi toimitusjohtajan ja kestävä kehityksen päällikön, jolloin hekin saavat ajantasaista tietoa kansalaisten kiitoksista, toiveista ja huolista.

Ellei yhteydenotto auta, on mahdollisten epäkohtien tuominen julkisuuteen median tai sosiaalisen median kautta valtion metsien osalta hyvä vaikuttamisen keino. Asia on hyvä lähettää erikseen tiedoksi myös

Metsähallituksen poliittisesta ohjauksesta vastaavalle maa- ja metsätalousministerille ja hänen erityisavustajilleen.

Varsinkin luontoarvoiltaan merkittävien valtion luonto-alueiden hakkuu- ja maankäyttöuhkista kannattaa olla yhteydessä myös luonnonsuojelujärjestöihin. Järjestöistä voi saada apua myös suojelualoitteiden edistämiseen.

Metsähallitus on perinteisesti tarjonnut eri sidosryhmille ja kansalaisille vaikutusmahdollisuuden valtion maiden käyttöön isompia linjoja koskevien luonnonvarasuunnitelmien sekä tarkemman alue-ekologisen suunnittelun kautta. Käytännössä näihin on liittynyt sidosryhmien kuulemista sekä erilaisia karttapohjaisia kansalaiskommentointimahdollisuuksia, joihin kannattaa osallistua.

Kaikki korpityypit ovat Suomessa uhanalaisia metsätaloudesta johtuen. Kuvassa suojelematon korpi valtion maalla Heinävedellä.

JULKISUUS JA ADRESSIT

Media tarjoaa nykyisin runsaasti eri vaikuttamiskanavia. Asioiden nostaminen julkisuuteen lisää keskustelua ja parantaa etenemisen edellytyksiä. Medianäkyvyys toimii hyvin erityisesti yhdessä taustavaikuttamisen kuten aloitteiden ja yhteydenottojen kanssa. Keskusteluissa on syytä esittää kantansa selkeästi ja perustellen, mutta samalla varoa turhaa kärjistämistä. Pyrkimys rakentavaan faktapohjaiseen dialogiin tuo useimmiten parhaan lopputuloksen.

Paikallislehdet ja sosiaalinen media ovat oivallisia paikallisen vaikuttamisen keinoja. Esimerkiksi tärkeän lähimetsän kohtalo on todennäköisesti paikallislehdelle varsin kiinnostava aihe. Taajamien lähimetsät ovat monesti hyvin tärkeitä retki- ja opetuskohteita myös esimerkiksi alueen päiväkodeille ja kouluille. Mieli-pidepalstalla on hyvä esittää kysymyksiä kunnan tai seurakunnan päättäjille.

Hyvillä valokuvilla on merkittävä rooli sekä asian esilletuonnissa että metsän dokumentoinnissa jatkotoimenpiteitä varten. Näyttävien kuvien jakaminen Instagramissa, tilannepäivitykset Facebookissa, retkikertomukset blogeissa tai päättäjien lähestyminen Twitterissä ovat tehokkaita vaikuttamisen keinoja. Hyvä tapa on myös järjestää kohteeseen yleisö- tai päättäjäretki, josta paikallismedia-kin usein kiinnostuu. Vastaava keino on yhdistää kulttuuria ja luontoa viemällä metsään esimerkiksi tanssia, musiikkia tai taidetta.

Tärkeäksi kokemiensa asioiden edistämiseksi voi myös kerätä nimilistoja eli adresseja. Paikallisesti tällaisen listan vaikuttavuus on sitä suurempi, mitä suurempi osa paikallisesta väestöstä on asian takana. Esimerkiksi kuntia koskevilla asioilla adressin kerääminen voi olla varsin tärkeä vaikuttamisen keino, vaikka nimienkeruu vaatiikin hieman enemmän työtä. Perinteisten paperilistojen lisäksi adresseja voi perustaa internetin palveluissa.

Luontoarvojen turvaaminen ja luonnon virkistyskäyttö voidaan hyvin yhteensovittaa myös metsän suojelussa.

METSO-OHJELMA

Yksityisten metsänomistajien lisäksi myös kunnilla ja seurakunnilla on mahdollisuus osallistua eteläisen Suomen metsien monimuotoisuusohjelma METSOon. METSO-ohjelmassa valtio maksaa arvokkaan metsäalueen perustamisesta yksityiseksi suojelualueeksi puuston arvoa vastaavan korvauksen. Kunnilla ja seurakunnilla on siten mahdollisuus saada verotonta korvausta ohjelman kriteerit täyttävistä metsistään myös jättämällä ne hakkaamatta. Seurakunnat saavat suojelusta täyden puuston hinnan mukaisen korvauksen. Kunnalle maksetaan yksityisen suojelualueen perustamisesta enintään 50 % kohteen metsätaloudellisesta arvosta. Aluetta koskevat mahdolliset kaavoihin merkityt käyttörajoitukset laskevat korvaussummaa. Vaihtoehtoisesti kunta voi tarjota metsäänsä valtiolle ostettavaksi suojelutarkoitukseen. Valtiolle myytäessä kunta saa täyden korvauksen puustosta ja korvausta maksetaan myös maapohjasta.

Viime vuosina yhä useampi kunta on ymmärtänyt luonnonsuojelualueiden palvelevan virkistyskäyttöä ja lisäävän kunnan vetovoimaisuutta. Tästä syystä monet suuremmat kaupungit ovat jatkaneet vanhaa hienoa perinnettä suojelemalla luontokohteita myös ilman korvauksia. Näin ovat menetelleet viime vuosina muun muassa pääkaupunkiseudun isot kaupungit sekä Lahti.

Kohteiden valinnasta ja arvioinnista vastaavat alueelliset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Lisätietoa löytyy METSO-ohjelman verkkosivuilta.

Kasvupaikasta riippuen puusto voi olla iältään vanhaa, vaikka ei olisikaan erityisen järeää. Tämä männikkö on yli 100-vuotias sisältäen myös vanhaa lahopuuta.

MISTÄ TUNNEN LUONTOARVOJA SISÄLTÄVÄN METSÄN?

Luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaan metsän tunnistamiseen on muutamia helpohkoja vinkkejä. Niistä tärkein on, että lahopuuta on runsaammin kuin tavanomaisessa hoidetussa talousmetsässä. Näetkö kuolleita pystypuita, keloja tai maassa makaavia puunrunkoja? Mikäli havaitset useita kuolleita pystypuita tai maapuita samoilta jalansijoilta eri puolilla metsää, kyse on todennäköisesti luonnolle arvokkaasta alueesta. Valtaosa metsien uhanalaisista lajeista on riippuvaisia juuri lahopuista. Etenkin maassa makaavien järeiden ja eri-ikäisten lahopuiden suuri määrä kielii todennäköisesti myös mielenkiintoisesta kääpä-, jäkälä- ja sammallajistosta. Luontaisesti kehittyneissä nuoremmissa arvometsissä lahopuu voi muodostua pääosin tai kokonaan myös ohutläpimittaisesta lahopuusta.

Toinen hyvä indikaattori on puuston rakenne, vaikkei lahopuuta vielä olisikaan erityisen runsaasti. Puuston hyvästä luonnontilan asteesta kertovat eri-ikäiset ja -kokoiset puut sekä harvennuskantojen puuttuminen. Puuston luonnontilan tasoa voi arvioida myös latvuserosten määrästä eli kerroksellisuudesta: luonnontilaisessa tai luonnontilaisen kaltaisessa metsässä puiden latvuksia on eri korkeuksilla aina pienistä taimista suurimpiin valtapuihin asti. Tavanomainen talousmetsä on useimmiten hoidettu tasaikäiseksi- ja kokoiseksi, jolloin sieltä puuttuvat pienimmät ja suurimmat puut. Usein metsänhoidolta pidempään säästyneissä metsissä on myös hoidettuja talousmetsiä monipuolisempi

puulajivalikoima. Sekapuustoisuus lisää luontoarvoja. Erityisesti vanhat lehtipuut kuten haavat, raidat, pihlajat ja lehmukset ovat metsäluonnolle tärkeitä.

Myös aikanaan metsätalouskäytössä ollut metsä voi puuston ikääntymisen ja lahopuun muodostumisen vuoksi kehittyä luonnonsuojelullisesti arvokkaaksi.

Monimuotoisuudelle tärkeitä elinympäristöjä ovat myös esimerkiksi vesistöjen kuten järvien ja purojen rantametsät, aiemmin suojeltujen alueiden lähimetsät sekä kosteat tai soistuneet metsät. Tarkemmin luonnolle arvokkaista metsien rakennepiirteistä voit lukea [Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäelinympäristöjen tunnistaminen](#) -julkaisusta, joka on tehty METSO-ohjelmaa varten.

Julkisyhteisöjen mailla metsien suojelua voi perustella myös maisema-arvoilla, metsän merkityksellä virkistyskäytölle, lajistollisella rikkauksella tai vaikka sijainnilla olemassa olevan suojelualueen vieressä. Etenkin vähemmällä metsätalouskäytöllä pitkään olleissa metsissä METSO-ohjelman mukaisia suojeluarvoja saattaa kehittyä metsänhoidon ulkopuolelle jääviin metsiin melko nopeastikin, jolloin myös metsien kehityspotentiaali kannattaa huomioida.

Jos uhattu metsä vaikuttaa sisältävän merkittäviä luonto- tai virkistysarvoja, voit olla yhteydessä esimerkiksi paikalliseen ympäristöyhdistykseen neuvojen kysymiseksi. WWF:llä ei ole Suomen luonnonsuojeluliiton piirien ja paikallisten luonnonsuojeluyhdistysten kaltaista alueellista verkostoa, joten WWF:n mahdollisuudet osallistua syvällisemmin paikallisiin aloitteisiin on varsin rajallinen. Alueen linnustosta parhaat tiedot ovat monesti BirdLifen alueellisella yhdistyksellä. Eri-tyisen merkittävien luontoarvojen ollessa kyseessä kannattaa aina olla yhteydessä myös alueellisen [ELY-keskuksen METSO-vastuuhenkilöihin](#). Olennaisinta on kuitenkin yhteydenotto alueen omistavaan julkisyhteisöön.

*Yksi helpoimmin havaittava suojelunarvoisen
metsän merkki on kuolleet puut. Ne ovat erittäin
tärkeitä metsäluonnon monimuotoisuudelle.*

ARGUMENTTEJA METSÄKESKUSTELUUN

Voimaperäisen ja yksipuolisen metsätalouden arvet näkyvät metsissämme: uusimman Suomen lajiston uhanalaisuus-arvioinnin mukaan uhanalaisia eli katoamisvaarassa olevia metsälajeja on nyt 833. Tämä on kolmannes kaikista Suomen uhanalaisista lajeista. Lisäksi uhanalaisuuden kynnyksellä silmälläpidettäväksi arvioituna on 754 ensisijaisesti metsissä elävää lajia. Lajien lisäksi myös lukuisat metsien ja soiden luontotyypit, kuten lehdot ja korvet, ovat uhanalaisia. Tilannetta pahentaa riittämätön suojelualueiden määrä.

Suomi on kansainvälisissä sopimuksissa sitoutunut pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen. Se ei onnistunut luvatusi vuoteen 2020 mennessä, joten toimenpiteillä on kiire. Metsiemme lintujen, hyönteisten, jäkälien, sammalten ja sienten nopea katoaminen onkin tieteellisesti osoitettu peruste sekä metsien suojelulle että avohakkuista luopumiselle.

Siirtyminen avohakkuista metsän jatkuvaan kasvatukseen ja vanhojen metsien suojelu hidastavat myös ilmastonmuutosta, sillä vanhoihin metsiin kertyy ajan myötä valtava hiilivarasto. Hiiltä on runsaasti pait-si puissa myös maaperässä. Avohakkuissa ja maanmuokkauksessa tämä hiilivarasto vapautuu lämmittämään ilmakehää muutamassa vuodessa, sillä valtaosa suomalaisista metsätaloustuotteista on lyhytikäisiä. Koska päästöjä on leikattava nopeasti eikä vuosikymmenten kuluttua, tähän ei ole varaa. Vanhojen metsien suojelu onkin yhtä aikaa luonnonsuojelu- ja ilmastoteko. Valtiolla, useilla kunnilla ja Suomen evankelis-luterilaisella kirkolla on ilmastostrategioita, joiden tavoitteena on hiilineutraalius.

Avohakkuiden korvaaminen jatkuvalla kasvatuksella eli peitteisellä metsätaloudella, jossa metsä säilyy jatkuvasti puustoisena, kasvattaa sekin

sekä puuston että maaperän hiilivarastoa. Turvemailla avohakkuut ja niitä seuraava maanmuokkaukset ja vesitalouden järjestelyt ovat ilmastolle erityisen haitallisia toimenpiteitä ja pilaavat samalla vesistöjä. Myös monet metsiemme uhanalaiset lajit, kuten kuukkeli ja liito-orava, hyötyisivät avohakkuista luopumisesta. Jatkuva kasvatusta on useimmissa metsissä taloudellisesti kilpailukykyinen vaihtoehto avohakkuumetsätaloudelle. Lisäksi se turvaa selvästi paremmin virkistys- ja maisema-arvot sekä maan hiilivarastot. Avohakkuista luopumisen lisäksi monenlaisia luonnonhoidon toimenpiteitä tarvitaan monimuotoisuuden turvaamiseksi talousmetsissä. Näitä ovat esimerkiksi lahopuiden säästäminen, elävien säästöpuiden jättäminen, vesistöjen suojavyöhykkeiden rajaaminen ja lehtipuiden säilyttäminen. Näistä toimenpiteistä voi lukea lisää WWF:n metsänhoito-oppaasta.

Metsäsertifiointi on keino osoittaa metsäteollisuuden asiakkaille puuntuotannon kestävyys. Lähes kaikki Suomen metsät on sertifioitu. Käytössä on kaksi kilpailevaa järjestelmää: metsäteollisuuden PEFC ja ympäristöjärjestöjenkin tukema FSC. Valtaosaa Suomen metsistä ja esimerkiksi kaikkia valtion metsiä koskeva PEFC-sertifiointi ei turvaa metsätalouden ekologista kestävyttä, eivätkä ympäristöjärjestöt siksi ole sen jäseniä. FSC-sertifikaatti turvaa esimerkiksi uhanalaisia lajeja ja vesistöjen rantametsiä sekä korpia ja muita arvokkaita luontokohteita selvästi metsälain minimiä paremmin. Jotkin kunnat ja seurakunnat ovatkin liittyneet sekä ekologiset että sosiaaliset arvot paremmin huomioivan ja puun menekin takaavan FSC-sertifikaatin piiriin. Liittymisen onnistuu esimerkiksi osana metsäyhtiöiden ryhmäsertifikaatteja. FSC-sertifioitun metsän metsänhoitoon voi vaikuttaa muun muassa perehtymällä maastossa siihen, toteutuvatko metsänhoidossa sertifikaatin edellyttämät luontotyyppien ja lajien huomiointivaatimukset.

Metsälain 10 § määrää säilyttämään tiettyjen arvokkaiden elinympäristöjen erityispiirteet. Näitä erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat esimerkiksi luonnontilaiset ja sen kaltaiset purot ja norot lähiympäristöineen, korkeat jyrkänteet ja niiden välittömät alusmetsät, rehevät lehtolaikut sekä eräät korpityypit. Lakikohteet sijaitsevat usein laajemmilla

luonnoltaan arvokkailla metsäalueilla, jolloin kohteen säilyttäminen lain vaatimuksia laajemmin on ekologisesti perusteltua. Lakikohteiden lisäksi metsäorganisaatiot ovat määritelleet myös joukon muita arvokkaita luontokohteita , joiden säästäminen ja huomiointi kuuluu hyvään metsänhoitoon.

Arvokkaat elinympäristöt nostavat kohteen luonnonsuojelullista arvoa myös METSO-ohjelmassa. Metsälakikohteiden riittävä huomiointi ei ole itsestäänselvyys edes valtion, kuntien ja seurakuntien mailla, joten kansalaisseurantaa tarvitaan myös niiden osalta.

Metsäluonnon vaaliminen on myös imagokysymys. Kunta tai seurakunta voi hankkia positiivista julkisuutta ja profiloitua ympäristöasioissa suojelemalla arvokkaita luontoalueita tai luopumalla avohakkuista. Esimerkkejä vetovoimaisista, METSO:ssa suojelluista lähiluontokohteista on lukuisia, kuten vuoden retkipaikaksi 2017 valittu Ritajärvien alue Sastamalassa sekä Lapakisto Nastolassa. Suojeltu kunta- tai seurakuntametsä onkin paitsi luonnon ja nykyisten asukkaiden ilo, myös sijoitus tulevien sukupolvien hyvinvointiin.

Metsän jatkuva kasvatust on ympäristön kannalta parempi tapa hoitaa metsää. Silloin myös virkistysarvoja voidaan huomioida.

KIRJALLISUUS

Anttila, S., Koskela, T., Löfström, I., Paloniemi, R. & Syrjänen, K. 2016. Luontoinventoinneista luontoarvojen turvaamiseen – METSO-ohjelman toteutus kunnissa ja seurakunnissa. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 2/2016.

<http://hdl.handle.net/10138/159801>

Anttila, S., Syrjänen, K. & Paloniemi, R. 2013. Kunnat ja seurakunnat METSO:n toteuttajina. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 31/2013.

<http://hdl.handle.net/10138/41713>

Ekblad, C. & Reinikainen, M. 2012. Nytt och nöje av skogen – Kommuner och församlingar som skogsägare. Natur och Miljö.

https://www.naturochmiljo.fi/Site/Data/812/Files/Publikationer/NoM_skogspublikation_1212_webb.pdf

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A & Liukko, U-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019.

Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.

<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/299501>

Keto-Tokoi, P. 2018. Tutkimustietoon perustuvia suosituksia vastuullisen metsänhoidon kehittämiseksi. WWF Suomen raportteja 37.

[Saatavilla myös ruotsiksi]

https://wwf.fi/app/uploads/v/p/l/luhifazfb7hhjzrrh5e6sh/wwf_metsanhoitoraportti_web.pdf

Keto-Tokoi, P., Saaristo, L., Valkeapää, A. & Kunttu, P. 2019. WWF:n metsänhoito-opas – metsänhoitoa sinun ja luonnon ehdoilla. WWF Suomi.

[Saatavilla myös ruotsiksi]

https://wwf.fi/app/uploads/2/g/r/9t46iyom5d3tge2xrbv99/metsaopas_2019_fin_web.pdf

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2:

luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö. Suomen ympäristö 5/2018.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4819-4>

Mäntylä, J. 2019. Luonnonsuojelijan vaikuttamisopas. Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.

https://www.sll.fi/app/uploads/sites/10/2019/09/Luonnonsuojelijan_vaiuttamisopas_SLL_Pirkanmaan_piiri_ry_web.pdf

Natur och Miljö 2007. Stig in i skogen. Natur och Miljö.

https://www.naturochmiljo.fi/Site/Data/812/Files/Pdf%20dokument/stig_in_i_skogen.pdf

Räsänen, L. & Savola, K. 2011. Kuntametsät asukkaiden ja luonnon keitaiksi. Uudenmaan ympäristönsuojelupiiri. Saatavilla

<https://www.sll.fi/app/uploads/2018/10/KM-30-valmis-1.01-1.pdf>

Savisaari, H. (toim.) 2006. Metsän ääni – Luonto-Liiton opas metsiin ja metsiensuojeluun. Luonto-Liitto ry.

http://www.luontoliitto.fi/metsa/kuvat/Metsan_aani.pdf

Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016.

Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016–2025.

Ympäristöministeriön raportteja 17/2016.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74890/YMra_17_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y

*Metso-ohjelmalla suojeltu
sekametsä, jossa harvinaiseksi
käyneitä suuria lehtipuita.*

ESIMERKKI KUNNAN METSIENSUOJELUALOITTEESTA

Jakelu: kunnanjohtaja, tekninen johtaja, ympäristösihteeri, kunnanhallituksen puheenjohtaja, teknisen lautakunnan puheenjohtaja

Esitämme, että kaupunki suojelisi omistamansa vanhan metsän Päijänteenmäessä, Hirvon kylällä. Rajaus 20 hehtaarin laajuudesta arvokkaasta alueesta on tämän esityksen liitteenä. Alueen luonto-, virkistys- ja maisema-arvot ovat poikkeuksellisen suuret.

Pääosa alueesta on yli 100-vuotiaista kuusimetsää, jonka rehevyydestä kielivät metsälehmukset ja näsiät. Luonnon monimuotoisuudelle tärkeää lahoppuustoa on alueella paljon, sillä metsä on saanut kehittyä vailla ihmisen vaikutusta vuosikymmeniä. Luonnontilaisuudesta kertoo myös arvokas vanhojen metsien lajisto. Esimerkiksi Etelä-Suomessa harvinaisiksi käyneitä vanhojen metsien kääpiä ja sammalia tavataan runsaasti.

Mäki kätkee taakseen pienen, erämaisen Virkalammen, jota ympäröi kaunis räme- ja korpireunus. Retkeilijät ovat jo löytäneet luonnonkauniin maiseman, sillä lammen rantaan kiemurtelee metsäautotien päästä metsäpolku. Paikka olisi mitä parhain esimerkiksi laavun rakentamiselle ja helposti saavutettavan lähiretkikohteen luomiselle. Tällaiset kohteet ovat keskeinen vetovoimatekijä niin matkailun kuin asukkaidenkin näkökulmasta.

Kaupungin on mahdollista saada korvausta alueen suojelusta eteläisen Suomen metsien monimuotoisuusohjelma METSO:n kautta. Esitetty alue täyttää ohjelman valintakriteerit kokonaisuudessaan luokissa I ja II. Lisää kuntien METSO-ohjelmasta voi lukea osoitteesta www.metsopolku.fi.

Yhdeksi kuntien tärkeäksi tehtäväksi on laissa määritelty luonnon- ja maisemansuojelun edistäminen alueellaan. Toivomme, että kaupunki säästää tämän arvokkaan kohteen luonnon ja tulevien sukupolvien iloksi. Pyydämme myös tietoa siitä, mihin toimenpiteisiin tämän aloitteen perustella on ryhdytty.

Paikka ja aika

Aloitteen tekijän yhteystiedot

Selite: Merkitse aloitteeseen kenelle se on lähetetty. Kunnan metsäasioita käsittelevät ja niistä päätöksiä tekevien henkilöiden tehtävänimikkeet vaihtelevat kunnittain, mutta aloite kannattaa lähettää sekä metsistä vastaaville viranhaltijoille että luottamushenkilöille. Kunnanjohtaja sen sijaan voi ajatella asiassa esimerkiksi kunnan imagoa.

Selite: Kohteen sijainti, koko ja esimerkiksi jokin korostettava erityispiirre tai ajankohtainen asia (metsäsuunnitelman päivitys, hakkuusuunnitelma, kunnan juhluvuosi) lyhyesti.

Selite: Kuvaus alueen luontoarvoista, kuten arvokkaista rakennepiirteistä ja vanhojen metsien lajistosta, jos tietoa niistä on. Kuvaus voi olla yleispiirteinen ja pituudeltaan 1-2 kappaletta. Valokuvat ja mahdollinen tarkempi raportti kohteesta voidaan lisätä aloitteen liitteeksi yhdessä rajauksen kanssa.

Selite: Virkistyskäytön ja maisemallisten arvojen esilletuonti parantaa aloitteen läpimenomahdollisuuksia. Lähiretkikohteen arvo ymmärretään jo useimmissa kunnissa ja luonnossa virkistäytyminen on nouseva trendi.

Selite: METSO-ohjelman mahdollisuuksien esilletuonti on etenkin suurimpien kaupunkien ulkopuolella tärkeää, sillä taloudelliset asiat ovat usein ratkaisevia. Tässä kohtaa voi myös muistuttaa kuntien velvollisuudesta luonnonsuojelun edistämiseen ja esittää muita sosiaalisia ja yhteiskunnallisia perusteluja. Lisäksi kannattaa esittää pyyntö saada vastaus tehtyyn aloitteeseen.

ESIMERKKI SEURAKUNNAN METSIENSUOJELUALOITTEESTA

Jakelu: kirkkoherra, talouspäällikkö, kirkkoneuvoston puheenjohtaja, kirkkovaltuuston puheenjohtaja

Esitämme, että seurakunta suojelisi omistamansa Ilovuoren vanhan metsän. Rajausta tästä poikkeuksellisen laajasta, yli 60 hehtaarin yhtenäisestä kokonaisuudesta on tämän esityksen liitteenä. Alueen luonto-, virkistys- ja maisema-arvot ovat poikkeuksellisen suuret.

Ilovuorta peittävät laajat ja luonnoltaan hyvin monipuoliset yli 100-vuotiaat metsät. Notkelmien korpikuusikot vaihtuvat kallioisiksi männiköiksi rinteiden kivikoissa. Puuvanhusten suoja- sa viihtyvät vanhojen metsien linnuista myös monelle tutut uhanalaiset hömö- ja töyhtötiainen, joiden kanta on alueella vahva. Metsän luonnontilaisuudesta kertova runsas lahoppuusto tarjoaa elinpaikan lukuisille kääville, jäkälille ja sammalille.

Seurakunnan on mahdollista saada täysi, puuston arvon mukainen ja verovapaa korvaus alueen suojelusta eteläisen Suomen metsien monimuotoisuusohjelma METSO:n kautta. Esitetty alue täyttää ohjelman valintakriteerit valtaosin luokissa I ja II. Suojelu on siis myös taloudellisesti kannattava vaihtoehto. Lisää seurakuntien METSO-ohjelmasta voi lukea osoitteesta www.metsopolku.fi.

Upeista metsistään tunnettu Ilovuori on kylän tärkein virkistysalue. Helposti saavutettava polkuverkosto tarjoaa erinomaiset puitteet kuntolenkkeilyyn, sieniretkeen tai lyhyeen hengähdystaukoon arjen rutineista. Alueen rauhoittaminen mahdollistaisi virkistyskäytön aivan kuten ennenkin. Esimerkiksi polkujen ylläpito ja vaarallisten puiden kaataminen niiden varrelta olisi edelleen mahdollista. Status luonnonsuojelualueena lisäisi metsän houkuttelevuutta retkeilykohteena.

Evangelis-luterilainen kirkko on vahvasti profiloitunut ympäristömyönteiseksi. Kirkon toiminnassa tärkeä viljelyn ja varjelen periaate sisältää ajatuksen myös yhteisen ympäristömme varjelusta. METSO-ohjelma ja metsien luontoarvojen vaaliminen ovatkin esimerkiksi tärkeä osa kirkon ympäristödiplomia. Myös kirkon kunnianhimoinen ilmasto-ohjelma kannustaa vanhojen metsien ja niiden hiilivaraston suojeluun.

Toivomme, että seurakunta säästää tämän arvokkaan kohteen luonnon ja tulevien sukupolvien iloksi. Pyydämme myös tietoa siitä, mihin toimenpiteisiin tämän aloitteen perustella on ryhdytty.

Paikka ja aika

Aloitteen tekijän yhteystiedot

Selite: Merkitse aloitteeseen kenelle se on lähetetty. Seurakunnan metsäasioita käsittelevät ja niistä päätöksiä tekevien henkilöiden tehtävänimikkeet vaihtelevat seurakunnittain, mutta aloite kannattaa lähettää sekä metsistä vastaaville työntekijöille että luottamushenkilöille.

Selite: Kohteen sijainti, koko ja esimerkiksi jokin korostettava erityispiirre tai ajankohtainen asia (metsäsuunnitelman päivitys, hakkuusuunnitelma, seurakunnan juhluvuosi) lyhyesti.

Selite: Kuvaus alueen luontoarvoista, kuten arvokkaista rakennepiirteistä ja vanhojen metsien lajistosta, jos tietoa niistä on. Kuvaus voi olla yleispiirteinen ja pituudeltaan 1-2 kappaletta. Valokuvat ja mahdollinen tarkempi raportti kohteesta voidaan lisätä aloitteen liitteeksi yhdessä rajauksen kanssa.

Selite: Monelle seurakunnalle metsät ovat tärkeä tulonlähde ja talousasiat painavat vaakakupissa paljon. Siksi METSO-ohjelman taloudellisetkin mahdollisuudet on hyvä tuoda selkeästi esille.

Selite: Virkistyskäytön, maisemallisten arvojen ja inhimillisyyden korostaminen parantaa aloitteen läpimenomahdollisuuksia. Suojelemalla tällaisen kohteen seurakunta voi hankkia positiivista julkisuutta ja profiloitua ympäristöasioista välittävänä seurakuntana.

Selite: Evangelis-luterilaisella kirkolla on toiminnassaan vahva ympäristöpainotus. Tässä kohtaa voi myös esittää muita sosiaalisia ja yhteiskunnallisia perusteluja. Lisäksi kannattaa esittää pyyntö saada vastaus tehtyyn aloitteeseen.

Suojelemme luontoa ja ratkaisemme ympäristöongelmia – luonnon ja ihmisten hyväksi.

together possible™

wwf.fi